

KS. RAFAŁ LEŚNICZAK

WSTĘP

Obecny, 1 numer w 2016 r. „Łódzkich Studiów Teologicznych” otwiera jubileuszowy, dwudziesty piąty rok publikowania tego periodyku.

To pismo naukowe, skupione wokół pracowników naukowych Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi, osiąga już dojrzałość. Można i należy życzyć łódzkiemu kwartalnikowi *ad multos annos...*!

Zamysłem niniejszego numeru jest ukazanie różnych FORM KOMUNIKOWANIA JAKO NOWYCH OBSZARÓW DUSZPASTERSKIEJ TROSKI (wczoraj i dziś, z podkreśleniem oczywiście – dziś).

Poszukiwania naukowe autorów wpisują się w dziedzinę nauk teologicznych, humanistycznych i społecznych. W niniejszym tomie Czytelnik odnajdzie teksty reprezentujące następujące dyscypliny naukowe: nauki o mediach, nauki o polityce, socjologię, filozofię, literaturoznawstwo, biblistykę, patrystykę, a także katolicką naukę społeczną jako przedstawicielkę teologii praktycznej. Interdyscyplinarność naukowa jest zauważalna już na poziomie poszczególnych autorskich wypowiedzi.

Autorzy tekstów reprezentują różne ośrodki naukowe w Polsce i zagranicą, do których należą Uniwersytet Łódzki, Wyższe Seminarium Duchowne w Łodzi, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wyższe Seminarium Duchowne w Gościkowie – Paradyżu, Szkoła Wyższa Ekonomii i Zarządzania w Łodzi, La Sapienza – Università di Roma, Pontificia Università della Santa Croce, Università Pontificia Salesiana, Universität Trier, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, argentyński Narodowy Uniwersytet w Córdoba, Akademię Jana Długosza w Częstochowie.

Tom i pierwszy blok tekstów otwiera artykuł Sary Del Bello, Allya Kovalenko i José María La Porte. Rozważają oni problematykę komunikowania interpersonalnego i społecznego w wymiarze historycznym i filozoficznym. Dehumanizacja i uprzedmiotowienie relacji oraz pojmowanie człowieka w kategoriach towaru rynkowego, zdaniem autorów, są zagrożeniem współczesnego procesu komunikowania międzyludzkiego. Przywołując bogatą literaturę hiszpańskojęzyczną i anglojęzyczną, badacze podkreślają godność osoby ludzkiej, która nie może zniknąć z horyzontu etycznego spojrzenia na procesy komunikowania.

Barbara Bogolebska, posługując się opracowanym przez Mariana Tischnera i Wojciecha Bonowicza *Dziennikiem 1944–1949* ks. Józefa Tischnera, odsłania nie tylko nowy, dotychczas mało znany, rozdział życia przyszłego wybitnego krakowskiego filozofa z okresu jego młodości, ale nade wszystko prezentuje i przybliża różne *formy pamięci*, którymi posłużył się autor *Dziennika*. Tło historyczne stanowią czasy wojny i pierwszych lat powojennej rzeczywistości.

Piotr Drzewiecki i Mateusz Kot prezentują na wyselekcjonowanych przykładach godne zauważenia formy troski o edukację medialną, realizowaną przez Kościół w Polsce.

Wśród tekstów niniejszego bloku został pomieszczony również tekst popularnonaukowy ks. Dariusza Gronowskiego (w takich formach wypowiedzi autor ów został dostrzeżony i wysoko oceniony¹), który w kategorii fenomenu komunikacyjnego proponuje Czytelnikowi spojrzenie na plotkowanie. Autor zauważa, że pojawienie się mediów masowych „zinstytucjonalizowało plotkowanie”, które w jego opinii ma wiele aspektów zarówno pozytywnych, jak i negatywnych.

Obszar badań ks. Rafała Leśniczaka koncentruje się na wyjaśnieniu znaczenia dwóch ważnych pojęć: deontologii i teleologii, w odniesieniu do dziennikarstwa. Autor z powodzeniem podjął próbę odpowiedzi na pytanie o wzajemne odniesienia płaszczyzny deontologicznej i teleologicznej jako dwóch ważnych wymiarów profesji komentatorów życia społecznego. Tekst skłania Czytelnika do refleksji dotyczącej sposobu spojrzenia na dziennikarstwo: w jakim stopniu jest misją, w jakim stopniu zawodem?

Tekst ks. Tadeusza Lewickiego to zaproszenie do dyskusji, refleksji pedagogiczno-formacyjnej nad tematem obecności duchowieństwa w sieci internetowej z punktu widzenia duszpasterskiego. W swych konstatacjach badacz rozważa ewolucję obecności kapłana w mass mediach, wskazując jej ważne etapy tej obecności, takie jak autoprezentacja w mediach tradycyjnych, teleobecność i wirtualne obecność, autoprezentacja w epoce medialnej portali społecznościach.

Na problematykę kształtowania opinii publicznej w nauczaniu Benedykta XVI uwagę zwraca ks. Dominik Lubiński. Obszar badań autora obejmuje doniosły fragment nauczania społecznego papieża. Czytelnik znajdzie w tekście pogłębioną analizę następujących zagadnień z nauczania Benedykta XVI: pojęcie i rola opinii publicznej, troska o życie ludzkie, wartość rodziny, odpowiedzialność za kwestię społeczną i pokój, uznanie roli moralności, religii i Kościoła. Publikacja naukowa ks. Dominika Lubińskiego jest próbą pogłębionego spojrzenia na najważniejsze zagadnienia myśli społecznej papieża Benedykta XVI.

Z kolei ks. Marek Stępiak podjął problematykę wkładu rodzin i zrzeszeń katolickich w tworzenie kapitału społecznego. Autor wykorzystał źródła socjologiczne,

¹ Książd Dariusz Gronowski jest postulatorem procesu beatyfikacyjnego sługi Bożego biskupa Wilhelma Pluty. Jest wykładowcą teorii komunikacji na wydziale Komunikacji Społecznej Instytucjonalnej Papieskiego Uniwersytetu Świętego Krzyża w Rzymie, a także w Gorzowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gościkowie Paradyżu. Jest autorem książki *Bp Wilhelm Pluta. Biografia*, wydanej przez Instytut Biskupa Wilhelma Pluty (2015) i nagrodzonej jako najlepsza książka popularnonaukowa 2015 r. w Lubuskiem.

ukazujące istotę i znaczenie kapitału społecznego w funkcjonowaniu współczesnych społeczeństw, ale także źródła teologiczne, do których należy zaliczyć nauczanie papieskie. Czytelnik znajdzie ponadto uzasadnienie tzw. indywidualizmu religijnego z punktu widzenia socjologa.

Giovanni Tridente w swojej refleksji naukowej podejmuje temat wzrastającej roli *social media* we współczesnym społeczeństwie oraz nauczania społecznego Kościoła katolickiego w tej dziedzinie. Szczególna uwaga Czytelnika zostaje zwrócona na odniesienie papieża Franciszka do nowych mediów, zaprezentowane w Adhortacji *Evangelii gaudium*.

Drugi blok tekstów otwiera artykuł Filippo Colnago poświęcony teologicznym aspektom mało znanej, a ważnej do formułowania języka teologicznego przekazu poezji Jana Szkota Eriugeny.

Ksiądz Stefan Szymik, biblista, prezentuje formy wyrażania pielgrzymiej radości na przykładzie *Psalmu 122* i ich reperkusje historyczno-teologiczne.

Horatio Simian-Yofre SJ, emerytowany profesor Biblicum w Rzymie, w swoim artykule dzieli się swoim niezwykłym doświadczeniem obcowania z tekstem Biblii i językami biblijnymi oraz wynikającymi stąd trudnościami w mówieniu o Bogu i przepowiadaniu Bożego posłania.

Artykuł Konrada Zawadzkiego stanowi nową interpretację patrystyczną tekstu Pierwszego Listu do Koryntian opartą na nowo odkrytych fragmentach Cyryla z Aleksandrii, Pseudo-Atanazego, Filoksenosa, Sewera z Antiochii i Ammoniosa. Autor zauważa, że odkryte fragmenty są wymownym świadectwem podejmowanych już w starożytności prób interpretacji Pisma Świętego, nie tylko w komentarzach biblijnych, ale również w innych gatunkach literackich.

Numer 1 w 2016 r. zamyka tekst Roberta K. Zawadzkiego na temat apokryfizacji renesansowych. Tę formę przekazu przybliży nam analitycznie na konkretnym przykładzie poematu *De splendidissimo Christi Jesu triumpho carmen Marcina Kromera*.

W niniejszym kwartalniku naukowym autorzy prezentują problemy naukowe z perspektywy badań empirycznych oraz z perspektywy teoretycznej. Należy wyrazić nadzieję, że tom 25 (2016) 1 Łódzkich Studiów Teologicznych nie tylko dostarczy Szanownym Czytelnikom interesującej wiedzy, ale będzie także inspiracją do własnych poszukiwań naukowych i zaproszeniem do współpracy z naszym czasopiśmem.